

My mieszkańcy Powiatu Sępoleńskiego pamiętając o naszym dziedzictwie historycznym i kulturowym podjęliśmy się trudu odbudowy Pomnika Wdzięczności – Chrystusa Króla zniszczonego po wybuchu II wojny światowej przez żołnierzy niemieckich w 1939 roku.

Zawiązując Społeczny Komitet Odbudowy Pomnika Wdzięczności - Chrystusa Króla w składzie:

- Janusz Tomas – Przewodniczący,*
- Waldemar Stupałkowski - Z-ca Przewodniczącego,*
- Wiesława Grochowska – Skarbnik,*
- Mariola Cyganek - Członek,*
- Grażyna Kędzierska – Członek,*
- Dariusz Krakowiak – Członek,*
- Ilona Liszka – Członek,*
- Stanisław Łukaszewicz – Członek,*
- Edmund Różga – Członek,*
- Leszek Skąza - Członek,*
- Zofia Świerczewska – Członek,*

podjęto szereg działań, które w rezultacie doprowadziły do wbicia w dniu dzisiejszym pierwszej łopaty pod odbudowę Pomnika Wdzięczności – Chrystusa Króla w Sępólnie Krajeńskim w miejscu jego pierwotnej lokalizacji.

Sępólno Krajeńskie, 17 lipca 2013 r.

Pomnik Wdzięczności - Chrystusa Króla został zbudowany przez mieszkańców Powiatu Sępoleńskiego, przed II wojną światową, w 1938 roku, 20 lat po odzyskaniu niepodległości. Pomnik powstał z inicjatywy ks. Emanuela Grudzińskiego, który był wtedy proboszczem sępoleńskim.

Piękny opis pomnika został przedstawiony w ówczesnej gazecie sępoleńskiej z 27 sierpnia 1938 r.

Krainiaci z powiatu sępoleńskiego własnym kosztem postawili pomnik wdzięczności - pomnik Chrystusa Króla na trwały znak swej wdzięczności za zdobycie wolności ojczyzny - jako wyraz zjednoczenia wszystkich stanów i zawodów w pracy dla Polski - jako dokument przywiązania swego do wiary świętej oraz dokument, że Kraina w historii swej dzieliła losy całej Polski.

Myśl budowy pomnika dał Ks. Radca Grudziński, proboszcz parafii sępoleńskiej. Społeczeństwo jednogłośnie myśl tę przyjęło i pod przewodnictwem ś.p. starosty Robakowskiego zaczęło szybko realizować. Pomnik ten postawili Krainiaci w swej stolicy powiatowej w Sępólnie Kraińskiej na najładniejszym miejscu - na zboczu cmentarza katolickiego, blisko malowniczego jeziora w miejscu, gdzie rozchodzą się drogi w trzech kierunkach: do Gdyni, do Tucholi i do Bydgoszczy. Wykonawcami pomnika są artyści rzeźbiarze Ignacy Zelek i Wojciech Durek z Torunia.

W trójkącie między drogami do Chojnic i ładną szeroką ulicą Marszałka Józefa Piłsudskiego wychodzącą na szosę tucholską, na tle piętnasto-metrowego wysokiego zbocza

cmentarza katolickiego zarosłego drzewami i zielenią, wznosi się pomnik wykuty z żelbetonu w kolorze piaskowca, frontem zwrócony na południe.

W środku pomnika postawiono siedem metrów - siedemdziesiąt centymetrów wysoki masywny blok, a na prawo i lewo tegoż bloku w szerokości sześciu metrów rozwija się jakby rulon pergaminu, masywna ściana. Na końcach tej ściany - na zwoju rulonu po stronie zachodniej znajduje się polski orzeł, po stronie wschodniej - gryf pomorski.

Na ścianie wykute są w naturalnej wielkości postacie ludzkie, a mianowicie po stronie zachodniej znajdują się począwszy od środka: skrzydlaty husarz klęczący, król Kazimierz Wielki, powstaniec wielkopolski, harcerz, obecny żołnierz polski w pełnym uzbrojeniu i klęczące pachole; po stronie wschodniej począwszy od środka: chłop polski, robotnik, rybak, uczony z młodzieńcem i matka karmiąca z dzieckiem. Po bokach bloku wykute są herby trzech miast w powiecie - Sępólna Kraińskiego, Więcborka i Kamienia. Na masywnym cokole stoi potężna postać Chrystusa Króla. Postacie na zachodniej stronie rulonu przedstawiają nam historię Polski dawniejszą i walkę o zdobycie niepodległości ojczyzny, a postacie na wschodniej stronie - zjednoczoną pracę wszystkich zawodów dla teraźniejszej Polski. Każda z figur uwidacznia bowiem ruch symbolizujący charakter swej epoki względnie swego zadania, a całość przedstawia jakby akcję - życie historii i wykonywanie obowiązków. Zdaje się, że pomnik żyje i mówi do nas.

Skrzydlaty husarz w pełnej zbroi z szablą klęcząc, hołd składa Chrystusowi Królowi - to przedmurze chrześcijaństwa. Król Kazimierz Wielki - potężna postać - wsparty o szablę, stojąc mocno na miejscu w ręku trzymając zwinięty dokument jakby głosił: "Tu na Krainie, miastom Sępólnu Kraińskiemu, Więcborkowi i Kamieniowi prawa i te oto herby nadawałem - Kraina to od wieków Polska ziemia".

Powstaniec wielkopolski z karabinem w ręku do szturmu z okrzykiem o wolność Polski się zrywa - to symbol, że i Krainiacy w czynnej walce o niepodległość Polski w powstaniu wielkopolskim czynny udział brali. Tuż za nim harcerz polski w niego wpatrzony - to młodzież walcząca o wolność, to młodzież należąca za czasów zaborczych do tajnych polskich organizacji - do skautingu.

Dalej żołnierz Polski niepodległej w pełnym uzbrojeniu i karabinem przy nodze, twardo i nieustraszenie stoi na straży zdobytej wolności, każdej chwili gotów do czynu - klęczący obok niego młodzieniec z uwielbieniem patrząc na żołnierza - to młodzież tęskniąca do czynu.

Orzeł Polski szponami mocno trzymając zwój karty historii, bystrym wzrokiem spogląda na zachód, każdej chwili gotów do zrywu, jakby oczekiwał znaku do dalszego rozwijania karty dziejów Polski...

Na wschodniej stronie rulonu, tuż obok bloku klęczy rolnik - chłop polski, w ręku lewym niosąc snop zboża, prawą trzymając sochę i wzrokiem wzniesionym do Chrystusa Króla, hołd mu składa. Z całej grupy tej rolnik wysunął się na czoło, bo rolnictwo w Polsce, to najliczniejsze ze wszystkich zawodów i stanów i najprzedniejsze zajmuje miejsce w służbie dla wiary i ojczyzny. Obok niego robotnik o stalowych muskułach z młotem w ręku - to górnik i rzemieślnik - rękę podaje rybakowi trzymającemu wiosło w ręku z siecią zarzuconą przez ramię; to symbol pracy na Bałtyku - razem jakby mówili: "My robotnicy wszelkich gałęzi pracy i z najodleglejszych zakątków kraju tylko w harmonijnym, zgodnym wysiłku możemy podciągnąć Polskę wzwyż".

Uczony przysłaniając oczy ręką, jakoby w nieokreśloną dal spoglądał, niesie sławę Polski na cały świat i zaprawia młode pokolenie do tego, że i w przyszłości nauka polska w świecie przodować będzie i wspierać pracę polską.

Jako ostatnia z całej grupy klęczy matka Polka z niemowlęciem przy piersi i pełna ufności patrzy na całą grupę i Zbawiciela. Kosz dopiero co przed siebie postawiła, gdyż daleka i uciążliwa czeka ją droga, po której poprowadzić ma dziecię swoje - wychowywać następne pokolenia dla Boga i Ojczyzny. Matka ta jest uosobieniem miłości i poświęcenia macierzystego, spokojna może być Polska o swoją przyszłość, dopóki Matki - Polki wychowywać będą dzieci w miłości do Boga i Ojczyzny.

Gryf pomorski osiadłszy na karcie teraźniejszej Polski, straż trzyma nad pracą wszelkich zawodów i stanów. W jego mocy i sile leży dalsze rozwinięcie "karty pracy", dalszy rozwój gospodarczy kraju - on czuwa nad Bałtykiem, bez którego Polska nie może być wolna, niepodległa i mocarstwowa.

Ponad tą całą pięknie wykonaną rzeźbą, ponad orłem, gryfem, ponad tym życiem pełnym niepokoju, walk, pracy, nauki, miłości i poświęcenia, króluje z wysoka przepiękna, pełna cudownego spokoju i jasności postać Chrystusa Króla. Chrystus w pełnej doskonałości Swego Boskiego Majestatu stoi okryty płaszczem królewskim z pogodnym, pełnym słodczy wejrzeniem; zda się, że cały potok miłości ognistej spłynął w prawą Jego dłoń, gdyż wznosił Ją ku górze i błogosławił wszystkim pod nim skupionym postaciom kamiennym, błogosławił przechodniom, błogosławił miastom naszym i wioskom, polom i lasom, błogosławił całą Polskę składającą Mu hołd, oddającą Mu się w opiekę - zgromadzonej u jego stóp.

Tak żyje i przemawia do nas pomnik zbudowany w Sępólnie na pamiątkę dwudziestolecia odzyskania niepodległości Polski. Oby każdy przechodzień chciał się w niego wpatrywać i rozumieć jego wymowę.

Uroczystość poświęcenia Pomnika Wdzięczności - Chrystusa Króla odbyła się 28 sierpnia 1938 roku z udziałem wysokich dostojników świeckich i kościelnych, była to ważna uroczystość dla mieszkańców całego Powiatu Sępoleńskiego, ulice miasta były udekorowane sztandarami narodowymi i kościelnymi.

Przed Ołtarzem ustawionym przed pomnikiem miejsce zajęli ks. Biskup Dr Okoniewski, Wojewoda Pomorski Minister Władysław Raczkiewicz, Zastępca Dowódcy Okręgu Korpusu, starostowie z Tucholi, Bydgoszczy, Wyrzyska oraz liczni przedstawiciele władz i wojska. Wzdłuż ulicy stanęły oddziały wojskowe - kompania honorowa pułku "Murowanego" z Bydgoszczy, kompania Obrony Narodowej i pluton straży Granicznej, dalej

Stoją od lewej: Wojewoda Pomorski Władysław Raczkiewicz, Ks. Biskup Stanisław Okoniewski, Pułkownik Zdzisław Przyjałkowski, Starosta Sępoleński Tadeusz Borowski, Ks. Jan Wilmowski.

Uroczystość poświęcenia Pomnika Wdzięczności Chrystusa Króla 28 sierpnia 1938 r.

stowarzyszenia i organizacje miejscowe rezerwiści, powstańcy i wojacy, inwalidzi, harcerze, P.C.K., Bractwo Kurkowe, "Sokół", Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży i wiele innych. Poczty sztandarowe, stanęły na wzgórzu za pomnikiem.

Uroczystość poświęcenia Pomnika Wdzięczności Chrystusa Króla 28 sierpnia 1938 r.

Przy dźwiękach hymnu narodowego opadły zasłony i oczom zebranych ukazała się postać Chrystusa Króla, odsłonięcia pomnika dokonał Wojewoda Pomorski Minister Władysław Raczkiewicz. Później odbyła się ceremonia poświęcenia pomnika, a po niej msza św. przy ołtarzu polowym u stóp pomnika. Nabożeństwo celebrował ks. Biskup Okoniewski w asyście księży.

Msza św. przy ołtarzu polowym u stóp pomnika, celebrowana przez ks. Biskupa Stanisława Okoniewskiego.

Msza św. przy ołtarzu polowym u stóp pomnika, celebrowana przez ks. Biskupa Stanisława Okoniewskiego.

Śpiewał miejscowy chór kościelny Cecylia pod batutą p. Mówińskiego, a grała orkiestra

bydgoskiego pułku "Murowanego". Po nabożeństwie przed pomnik zajęły dwa ciężarowe samochody, załadowane skrzyniami z 12.000 par rękawic. To był dar miejscowego społeczeństwa dla armii.

Gdy wybuchła II wojna światowa "Nieznani sprawcy" zdewastowali postacie z pomnika, dzieła przy pomocy materiałów wybuchowych dokończyli żołnierze niemieccy z Arbeitsdienstu w dniach od 29.09-27.10.1939 roku.

Przy pomocy młotów, kilofów i materiałów wybuchowych pomnik został zniszczony przez żołnierzy niemieckich w 1939 roku.